

נפתלי בזם

ביקור מלבב בסטודיו של האמן הוותיק אשר בימים אלה מלאו לו 89 שנים מפתיע למדי, בזם עדיין יושב ויוצר, לא כפי שעשה בשנים קודמות, אבל עדיין חלק גדול מזמנו עובר עליו בין יצירותיו הקסומות. בזם קיבל אותי במאור פנים ובחביבות שובת לב, בגילו המופלג הוא מרשה לעצמו לפלרטט ולהחמיא. ריחות הצבעים הטריים עלו באפי והאמן סיפר שכיום הוא עסוק בלתקן חלק מיצירותיו הישנות אשר אינן טובות מספיק בעיניו.

השיחה התגלגלה לגלותו הארוכה בשוויץ, לחזרתו לארץ מטעמי בריאות והתאוששותו המופלאה. האמן מלא מרץ, זז בקלילות כצעיר, ומלא שמחת חיים. דירתו עמוסה לעייפה ביצירות בעיקר שלו אך גם של חברים משכבר אשר ניתנו במשך השנים. בזם זוכר כל עבודה ובאילו נסיבות הגיעה לידי, ולתיבול הוא מוסיף קצת מידע אישי הנוגע לחברויות אלה.

נפתלי בזם נולד באסן גרמניה ובגיל ארבע עשרה עלה לארץ. ההיסטוריה האישית שלו שלובה בהיסטוריה של המדינה. בזם למד בבצלאל אצל ארדון ובהמשך לימד אמנות במסגרות שונות. הריאליזם החברתי היה קו מנחה לרוב בוגרי בצלאל באותה תקופה, ובזם הפך לאמן חברתי. בצוירו הפיגורטיביים מקופלים סיפורים שלמים, החל מניצול השואה שהפך לחייל המשך בצוירי המעברות וכלה בצוירשנעשה כדי לתמוך בשביתת הימאים. בשל היותו צייר המגיב לנעשה בשטח הואשם מאוחר יותר - יחד עם אמנים נוספים - על היותו אמן מגוייס.

בזם התעניין והשתמש במוטיבים רבים הניתפסים כיהודיים, למרות אווירת הנתק אשר שררה בתחילת קום המדינה, הוא היה נאמן לעצמו ולתפיסת עולמו האישי ושילב נרות דולקים, סולמות וספינות בצוירו. היו שהגדירו אותו כאמן יהודי, לעיתים מתוך התנשאות, ואולם האמן המשיך בדרכו מבלי להתחשב באופנות מתחלפות ובזרמי אמנות כמו אופקים חדשים ועוד. וגם פגישתו עם האמנות הבילאומית בשנותיו בפאריס לא שינתה את תכניו וסגנון עבודותיו. בזם נותר חסין השפעות ושינויים גם לאחר מגוריו הממושכים בבזל, הנושאים אשר העסיקוהו לפני כן המשיכו להופיע ביצירותיו.

לפני כשנה אצרה רותי אופק תערוכה מקיפה מיצירותיו במוזיאון תל אביב מלווה בקטלוג מכובד, וכן יצא לאור ספר אשר כתב גדעון עפרת. בשני המקרים נעשה מאמץ להקיף את יצירתו של בזם ואולם לא פשוט הדבר, כמות העבודות אשר יצר אמן פורה זה בשנות פעילותו המרובות מרשימה ביותר ולדבריו נשמטו אי אילו עבודות אשר חשיבותן מרובה בעיניו. תגובה זו אופיינית לאמנים אשר חשים שעוד יש להם מה לומר ושהדברים החשובים ביותר עדיין עתידים להיאמר. לא נותר אלא להמתין ולראות מה יביא העתיד לאמן הצעיר בן ה-89 בעל רוח הנעורים הבלתי מתכלה.

חנה ברק אנגל

